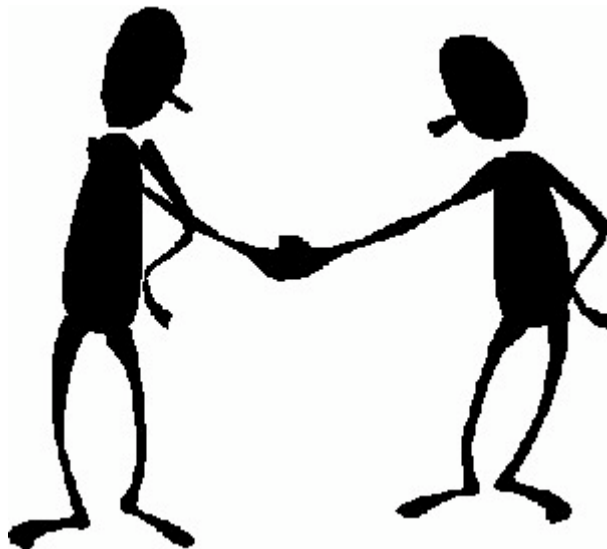

Dienst Herstelbemiddeling Minderjarigen
Gent - Oudenaarde - Dendermonde
Academiestraat 4
9000 Gent
tel en fax 09/219.06.17
herstelbemiddeling.gent@martens-sotteau.be

Dienst Herstelbemiddeling Minderjarigen Gent - Oudenaarde - Dendermonde

JAARVERSLAG 2008

Vzw Martens - Sotteau
Meerhoutstraat 49
9041 Oostakker
tel 09/255.90.10
fax 09/251.52.08

Voorwoord

1. Van project naar geïntegreerde dienst

- 1.1 Wat vooraf ging
- 1.2 2008 in een notendop
- 1.3 Een geïntegreerde HCA-dienst
- 1.4 Categorie 8: diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandelingen

2. Cijfers

- 2.1 Bemiddeling
- 2.2 Herstelgericht groepsoverleg

3. Externe contacten

- 3.1 Samenwerkingsverbanden HCA
- 3.2 Overleg met verwijzers
- 3.3 Stuurgroep
- 3.4 Vereffeningfonds
- 3.5 Begeleidingsteam
- 3.6 Externe contacten i.f.v hergo
- 3.7 Overige

4. Impact van de dienst op de voorziening

5. Personeelsbestand

6. Financieel eindverslag

Voorwoord

Hieronder vindt U het jaarverslag van het project herstelbemiddeling en hergo.

Het is het laatste jaar dat er sprake is van een project : vanaf 1 januari 2009 volgt een erkenning als voorziening. Het is snel gegaan de laatste 2 jaar : eerst een gevoelige uitbreiding van medewerkers na jarenlang 'sukkelen ' met een veel te beperkt kader en een jaar later ook een definitieve verankering in de regelgeving . Toen we aarzelend begonnen met 'bemiddeling' in 2001 , hadden we nooit durven denken dat we op enkele jaren tijd zo zouden evolueren.

Deze evolutie wordt ook geschetst in de volgende bladzijden . U zal er lezen dat er veel beroep werd gedaan op de dienst en dat de dienst ook jaar na jaar evolueert en inhoudelijk sterker wordt. Een team deskundige en gemotiveerde medewerkers staat daar borg voor.

Dit verslag is ook het laatste vanuit de V.Z.W. Martens-Sotteau . Wat begonnen is als een aarzelend project, is uitgegroeid tot een volwassen dienst , die nu zijn weg zal zoeken vanuit een andere structuur.

Als V.Z.W. was het leerrijk en zijn we blij mee gestalte te hebben kunnen geven aan de uitwerking van 'herstelgerichte en constructieve afhandelingen van misdrijven '.

We wensen de nieuwe dienst en de medewerkers het allerbeste toe en blijven geïnteresseerd volgen vanop enige afstand.

Filip Maertens,directeur

1. Van project naar geïntegreerde dienst

1.1 Wat vooraf ging

In 2001 startte in Gent, in de schoot van VZW Martens-Sotteau, het project Herstelbemiddeling Minderjarigen. Een project, gezien er op dat moment nog geen wettelijk kader was en alles dus afhankelijk was van de goodwill van lokale magistraten (parket en jeugdrechters) om dossiers door te verwijzen.

Bij aanvang werd veel tijd besteed aan overleg en sensibilisering. Met een 10-tal dossiers werd het eerste werkjaar afgesloten.

Stilaan groeide het vertrouwen en werd er ieder jaar in stijgende lijn mandaat verleend om de mogelijkheid tot bemiddeling bij minderjarige daders en hun slachtoffers te exploreren.

De implementatie van herstelbemiddeling in Oost-Vlaanderen bleef niet beperkt tot dit ene gerechtelijke arrondissement, ook Oudenaarde en Dendermonde, konden vanaf 2002 en 2003 beroep doen op onze dienstverlening.

Ondanks het beperkte personeelskader (3 halftijdse bemiddelaars) werd er gedurende 6 jaar hard gewerkt om expertise in de methodiek op te bouwen.

Met de wetten van 15 mei en 13 juni 2006 wordt de jeugdbescherming hervormd. De wet op de jeugdbescherming heet voortaan: "wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade."

Via deze hervormingen tracht de federale overheid verschillende tendensen te verzoenen : de bezorgdheid rond de aanpak van de jeugdcriminaliteit en de nood om te kunnen sanctioneren ; het waarborgen van de bescherming en de hulp aan de minderjarige ; het responsabiliseren van de jongere en zijn ouders en tenslotte het herstel aan de samenleving en aan het slachtoffer.

De nieuwe wet heeft als grote merite dat zij de herstelgerichte afhandelingen een wettelijke thuisbasis geeft.

Het in werking treden van de nieuwe jeugdwet zal gefaseerd gebeuren.

Bedoeling is wel dat uiterlijk tegen 1 januari 2009 alle bepalingen kunnen uitgevoerd worden.

Wat het luik herstelbemiddeling en hergo betreft, was dit 2 april 2007. Het project heet voortaan 'Dienst Herstelbemiddeling Minderjarigen'.

De meest ingrijpende veranderingen op wettelijk vlak hebben we reeds in ons vorig jaarverslag behandeld. We zullen ons in dit werkingsverslag dan ook enkel beperken tot de impact van de wet op de praktijk en de hieruit voortvloeiende evolutie van een hoogdrempelig naar een laagdrempelig aanbod.

1.2 2008 in een notendop

Wat er niet verandert, is onze doelgroep. We richten ons nog steeds naar minderjarige daders die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, hun ouders en de slachtoffers, welke materiële en/of morele schade hebben geleden.

Volgens de wet kunnen enkel minderjarigen die hun schuld niet ontkennen in aanmerking komen. Op 13 maart 2008 werden echter twee arresten gepubliceerd van het Grondwettelijk Hof, waarin enkele passages uit de jeugdwet worden vernietigd. In essentie komt het hierop neer :

- Inzake bemiddeling en hergo worden de voorwaarden van 'ernstige aanwijzingen van schuld' en 'niet ontkennen/bekennen van de feiten' vernietigd.
- In art 52. en art. 52 quater worden de woorden "indien er ernstige aanwijzingen van schuld bestaan" vernietigd.

In het werkveld daarentegen blijven we de mening toegedaan dat een minimale erkenning van daderschap essentieel is om te kunnen bemiddelen.

Met de verwijzers werd dan ook overleg gepleegd rond het feit dat het moeilijk werkbaar blijkt wanneer een minderjarige verdachte ontkent, maar toch zijn verantwoordelijkheid zou opnemen. De verwijzers blijven aanhouden dat het niet in hun bedoeling ligt ontkennende verdachten door te verwijzen.

Verder acht het hof de middelen niet gegrond die betrekking hebben op de afwezigheid van een advocaat tijdens de bemiddelingsprocedure, om volgende redenen: *"die bepalingen sluiten niet uit dat de betrokkenen worden bijgestaan door een advocaat tijdens de gehele procedure. Ofschoon bepaalde verklaringen die tijdens de parlementaire voorbereiding werden afgelegd erop wijzen dat de wetgever een andere bedoeling zou kunnen hebben gehad, kunnen die verklaringen niet worden aangevoerd tegen de klare en duidelijke tekst van de wet."*

Met andere woorden, de Vlaamse praktijk om advocaten toch toe te laten in de loop van de procedure, is conform de wet en is de enige die verenigbaar is met de rechten van verdediging en het recht van een eerlijke behandeling van de zaak.

Naar methodiek zijn er geen spectaculaire wijzigingen dit jaar. We bieden aan de rechtstreeks bij het delict betrokken partijen de mogelijkheid aan om via bemiddeling of een herstelgericht groepsoverleg (hergo) te komen tot :

- het uitwisselen van informatie over de feiten, de achtergronden, de betekenis en de gevolgen
- herstel van de materiële en morele schade
- een aanzet tot verwerking van het gebeurde
- het opnemen van verantwoordelijkheid
- herpositionering t.a.v. de andere partij, pacificatie

Om dit werkelijk een kans te geven, worden een aantal basisprincipes gehanteerd: vrijwilligheid, vertrouwelijkheid en neutraliteit (meerzijdige partijdigheid) en transparantie.

Het aanbod wordt schriftelijk gedaan door het parket of de jeugdrechter. Partijen worden gevraagd om binnen de 8 dagen contact op te nemen met de bemiddelingsdienst indien interesse. Zoniet zal de dienst zelf contact nemen. De manier waarop echter is voor interpretatie vatbaar in de wet en werd door onze dienst op een hoogdrempelige manier ingevuld. Dit had ontegensprekelijk een invloed op het al dan niet opstarten van een bemiddelingsproces in de dossiers die werden doorverwezen.

Praktische redenen (3 halftijdse bemiddelaars, 3 arrondissementen, stijgende caseload,...), eerder dan principiële standpunten, hebben er in het verleden toe geleid dat we op deze (hoogdrempelige) manier te werk zijn gegaan.

Vanuit de vaststelling dat er inderdaad een hoge uitval was en de veronderstelling dat sommige partijen op die manier vaker uit de boot vallen, vonden we het de moeite onze hoogdrempelige manier van werken in vraag te stellen. Nu de dienst qua personeel uitgebreid is, werd dit immers ook praktisch mogelijk. Na diverse discussies en brainstorms tijdens de teamvergadering waren we gewonnen voor het idee om laagdrempeliger te gaan werken, mits goedkeuring van onze directie.

De nieuwe werkwijze zal worden toegepast vanaf 01.01.2009. Na een proefperiode van 6 maanden voorzien we een grondige evaluatie waarbij we diverse criteria in acht zullen nemen zoals o.a. het kostenplaatje dat hieraan vast hangt (tijds- en vervoersonkosten), een potentiële wachtlijst,....

Wat betekent dit nu concreet?

Het parket of de jeugdrechter heeft de mogelijkheid een herstelbemiddeling voor te stellen. Indien voldaan aan de wettelijke criteria, stuurt men dader en slachtoffer een brief met het aanbod. Onze dienst ontvangt hiervan een kopij.

In deze brief wordt aangegeven dat de partijen binnen de 8 dagen contact dienen op te nemen met de dienst.

-> Indien een partij reageert op de brief die zij hebben ontvangen van het parket of de jeugdrechter, dan noteert de bemiddelaar de relevante informatie op een fiche. Op het voorblad van het dossier (identificatieblad) wordt het telefoonnummer genoteerd en of de partij al dan niet wenst te bemiddelen.

-> De partij die niet heeft gereageerd, krijgt een brief toegestuurd. In dit schrijven wordt gevraagd om de dienst te contacteren binnen de 2 weken, zoniet zal de bemiddelaar éézijdig een afspraak plannen voor een verkennend gesprek (huisbezoek of op de dienst). We vinden het immers belangrijk de partijen ten volle te kunnen informeren over het aanbod alvorens ze beslissen er al dan niet op in te gaan.

In de loop van het werkjaar hebben we ook heel wat energie gestoken in het uitschrijven van een draaiboek. Vanuit het gegeven dat de procedure wel gekend is, maar niet op papier stond én het voor nieuwe medewerkers en stagiairs handig is een schriftelijke versie van de procedure te hebben, werd ervoor geopteerd een draaiboek op te maken.

Hierin zal worden opgenomen wat minimaal m.b.t. elke nieuwe aanmelding dient te gebeuren. Afwijkingen kunnen, maar dienen steeds met het team te worden besproken. Ook vanuit het oogpunt dat we in de toekomst een kwaliteitshandboek zullen moeten opmaken (zie infra), kan dit draaiboek al een goede aanzet zijn.

Het bleek tot nu toe tevens een goed instrument te zijn om een aantal zaken kritisch te bekijken en opnieuw in vraag te stellen.

Er wordt zowel voor herstelbemiddeling als hergo aan een draaiboek gewerkt. We hopen in ieder geval dat dit werkinstrument zal bijdragen tot meer uniformiteit tussen de verschillende bemiddelaars onderling.

Tijdens de 'thema-teamvergaderingen' komt er steeds een deel van de procedure aan bod. Nadien worden de genomen beslissingen opgenomen in het draaiboek. Dit draaiboek wordt in de loop van 2009 nog verder uitgewerkt.

1.3 Een geïntegreerde HCA-dienst

In 1998 werd in het Vlaams parlement een Commissie Bijzondere Jeugdzorg samengesteld met de taak zich te buigen over de noodzakelijke veranderingen binnen de Bijzondere Jeugdzorg. Het werk van deze commissie resulteerde in een voorstel van resolutie, die werd aangenomen op 10/03/1999. In de resolutie vinden we een aantal passages terug die van belang zijn voor de verdere ontwikkeling van de HCA-diensten.

Er werd gepleit voor een veralgemening van de alternatieve afhandelingen voor minderjarige delinquenten. In elk gerechtelijk arrondissement dient er gestreefd te worden naar een "gecoördineerd aanbod van alternatieve herstelgerichte afhandelingen" zoals herstelbemiddeling, gemeenschapsdienst en leerprojecten, die allen tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren. Een inbedding van deze afhandelingvormen binnen het reguliere aanbod van de Bijzondere Jeugdzorg diende zich aan. Tevens werd gepleit voor uniformiteit en veralgemening van het aanbod.

Als gevolg van deze resolutie werden in elk gerechtelijk arrondissement middelen voorzien om dit aanbod te kunnen garanderen. Diverse organisaties werden aangemoedigd om één of meerdere afhandelingvormen uit te bouwen.

In juni 2003 kwam de vraag vanuit de administratie van de Vlaamse Gemeenschap om een overlegplatform te organiseren waarbij er per gerechtelijk arrondissement één aanspreekpunt zou zijn. De administratie koppelde het ondertekenen van het protocol door een aantal verplichte minimale partners aan een erkenning van de diensten voor een periode van drie jaar. Waar aanvankelijk in Oost-Vlaanderen stemmen opgingen om het platform provinciaal op te richten omwille van de mogelijke kruisbestuiving, werd uiteindelijk toch beslist om per gerechtelijk arrondissement één overlegplatform te organiseren. Het doel van het platform is te komen tot een gedragen visie omtrent de wenselijke reactie op jeugddelinquentie. Afstemming en coördinatie werden daarbij centraal gesteld, zij het wel met behoud van de eigenheid van elke afzonderlijke afhandeling.

In 2006, een klein jaar na het invoeren van een wettelijk kader voor herstelbemiddeling meerderjarigen, kwam er ook een wettelijke grondslag voor bemiddeling bij minderjarige verdachten. Bij aanvang waren er 2 wetten dd. 15 mei 2006 die het jeugdbeschermingsrecht grondig wijzigden¹:

1. Wet tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.²
2. Wet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het Wetboek van strafvordering, het Strafwetboek, het Burgerlijk Wetboek, de nieuwe gemeentewet en de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie.³ Deze wet is als het ware een soort annex waar herstelrecht aan bod komt.⁴

In de eerste wet bleken al snel enkele hiaten te schuilen. Hij werd dan ook spoedig vervangen door de wet van 13 juni 2006 die uiteindelijk een reeks van aanpassingen bevat omtrent de strafprocedure voor minderjarigen en de organisatie van de jeugdrechtbank.⁵

Gezien het herstelgericht gedachtegoed binnen de nieuwe wet een centrale plaats inneemt, zag de Vlaamse Gemeenschap zich genoodzaakt om de personeelsomkadering en middelen verder uit te breiden. Ook de eerder ingeslagen weg naar meer afstemming en coördinatie werd verder gevolgd. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap werd vooropgesteld om ten laatste op 1 januari 2009 per gerechtelijk arrondissement één dienst HCA op te richten.

HCA staat voor herstelrechtelijke en constructieve afhandelingen en omvat 5 werkvormen: dader-slachtofferbemiddeling, herstelgericht groepsoverleg, gemeenschapsdienst, leerproject en ouderstage.

Gezien de specifieke situatie in Oost-Vlaanderen (3 verschillende VZW's) was heel wat overleg nodig om te komen tot de oprichting en de invulling van een nieuwe vzw, met respect voor ieders historiek en werkwijze.

¹ Voor bespreking van de Jeugdbeschermingwetten 2006, zie : G. DECOCK en J. DE WINTER, "De Jeugdbeschermingwetten van 2006: continuïteit of keerpunt?", *NC* 2007, 1-19.

² Wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, *BS* 17 juli 2006.

³ Wet van 15 mei 2006 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het Wetboek van strafvordering, het Strafwetboek, het Burgerlijk Wetboek, de nieuwe gemeentewet en de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie, *BS* 2 juni 2006.

⁴ B. DE SMET, "De strafprocedure voor minderjarigen na de wetten van 15 mei 2006 en 13 juni 2006: Jeugdbeschermingsrecht met een vleugje jeugdsanctierecht", *RW* 2006-07, 344.

⁵ Wet van 13 juni 2006 tot wijziging van de wetgeving betreffende de jeugdbescherming en het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, *BS* 19 juli 2006.

De oprichtingsvergadering van deze nieuwe vzw had plaats op 3 november 2008. De **raad van bestuur** wordt vertegenwoordigd door afgevaardigden vanuit de 3 vorige vzw's. In het **dagelijks bestuur** is er telkens 1 afgevaardigde vertegenwoordigd, nl. Raf Demulder, Filip Van Steenkiste en Filip Maertens.

Van bij aanvang was het tevens de bedoeling een **directeur** aan te werven om het samenvloeien van de verschillende diensten verder uit te werken. Eind 2008 werd de vacature uitgeschreven en opengesteld. Begin 2009 werd beslist Heidi Varheste aan te werven.

1.4 Categorie 8 : voorzieningen voor herstelgerichte en constructieve afhandeling

Om het hulpaanbod, dat in de praktijk sedert jaren een continue meerwaarde betekent binnen de bijzondere jeugdbijstand, te laten evolueren van een projectmatige financiering naar een erkende werkvorm, werd een opdracht gegeven deze materie grondig te onderzoeken.

Het onderzoek van prof. J Put (faculteit rechtsgeleerdheid KUL) resulteerde in 2008 in een aantal beleidsaanbevelingen en concrete tekstvoorstellen, welke uiteindelijk aan de basis lagen van de wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering dd. 13 juli 1994 inzake de erkenningvoorwaarden en subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand.

Een nieuwe categorie wordt ingevoerd, namelijk categorie 8 : 'voorzieningen voor herstelgerichte en constructieve afhandeling'.

Dit betekent dat voor alle gerechtelijke arrondissementen in Vlaanderen een minimaal aanbod moet voorzien worden, dat voldoet aan de volgende criteria :

- het gaat om een gecoördineerd aanbod
- het aanbod is éénvoudig voor de verwijzers en de cliënten
- het wordt binnen een rationele en efficiënte organisatiestructuur aangeboden
- het is makkelijk bereikbaar

Samen met de invoering van deze nieuwe erkenningcategorie wordt een forfaitair subsidiëringmechanisme ingevoerd.

Teneinde de continuïteit van de 4 afhandelingvormen (ouderstage blijft een project!) te kunnen garanderen, voorziet men een basiskader van 5,5 voltijds equivalenten per erkende HCA-dienst. Dit betekent

- één directie/verantwoordelijke (barema K5)
- vier begeleiders (één voor elke afhandelingvorm)
- 0,5 administratieve/logistieke kracht (niveau A2)

Met dit basiskader dienen op jaarbasis minimaal 40 leerprojecten, 40 gemeenschapsdiensten, 40 herstelbemiddelingen en 25 hergo's behandeld te worden. Let wel, het gaat hier om één dossier per aangemelde jongere. Elke bijkomende volle schijf van 10 aangemelde jongeren voor een leerproject, gemeenschapsdienst, herstelbemiddeling of elke bijkomende schijf van 5 aangemelde jongeren voor een hergo wordt extra gesubsidieerd. Fluctuaties in de doorverwijspolitiek van parketten en jeugdrechtbanken worden op deze manier ondervangen.

Per 7 voltijds equivalenten kunnen er 2 begeleiders betoelaagd worden als master, 5 als begeleider klasse 1.

Om de diensten de nodige tijd te geven zich binnen dit nieuwe kader te organiseren, werd een overgangsregeling van 2 jaar opgenomen. Voor de jaren 2009 en 2010 wordt nog geopteerd voor een projectmatige subsidie, vanaf 2011 zal dit forfaitair gebeuren.

Zoals hierboven vermeld is het de bedoeling om in elk gerechtelijk arrondissement één HCA-dienst te installeren. De Vlaamse minister van Welzijn kan hiervan echter afwijken om redenen van de grootte van het arrondissement of het aantal dossiers. Momenteel zijn er 2 uitzonderingen toegestaan, namelijk het gerechtelijk arrondissement Antwerpen, waar omwille van het aantal aanmeldingen ruimte is voor 2 HCA-diensten en de gerechtelijke arrondissementen Ieper en Veurne, die worden beschouwd als "kleine" arrondissementen en mogen bediend worden door één HCA-dienst.

Of deze lijn zal worden doorgetrokken naar Oudenaarde is nog niet duidelijk. Voorlopig gaat het om één HCA-dienst zowel voor gerechtelijk arrondissement Gent, Dendermonde als Oudenaarde.

2. Cijfers

2.1 Bemiddeling

TABEL 1. AANTAL DOSSIERS, DADERS, SLACHTOFFERS

	dossiers			daders			slachtoffers		
	afgesloten	lopende	totaal	afgesloten	lopende	totaal	afgesloten	lopende	totaal
gestart in 2007 en afgesloten in 2008	96	7	103	151	25	176	164	18	182
doorverwezen tussen 01/01/2008 t.e.m. 31/12/2008	247	89	336	350	154	504	336	141	447

In 2008 werden er voor de 3 arrondissementen samen 336 dossiers doorverwezen, waarin 504 minderjarige daders en 447 slachtoffers een aanbodsbrief kregen van het parket of de jeugdrechter. Daarnaast werden nog 96 dossiers afgewerkt uit het vorige werkjaar.

We kunnen spreken van een stijging van het aantal doorverwijzingen t.o.v. vorig jaar, doch niet van een spectaculaire. Zoals u in tabel 4 zult zien, kenden we in Dendermonde en in Oudenaarde een terugval. Wat Gent betreft daarentegen zien we meer dan een verdubbeling t.a.v. 2007.

Van de 336 nieuwe dossiers werden er 247 afgerond en in 89 dossiers is het bemiddelingsproces eind 2008 nog niet beëindigd of is het nog onduidelijk of er een bemiddeling kan opstarten. Er zijn tevens nog 7 dossiers doorverwezen in 2007 lopende in 2008.

TABEL 2. AANTAL DADERS EN SLACHTOFFERS PER DOSSIER

(aanmeldingen in de periode 01/01/2008 - 31/12/2008)

slachtoffers □ daders □	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	□ 10	□ 20	totaal
1	191	29	8	1	1	1	0	1	0	1	0	1	234
2	49	9	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	63
3	21	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	25
4	5	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6
5	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
6	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
totaal	271	42	12	2	2	2	1	1	0	1	1	1	336

In 57% van de dossiers betreft het 1 dader en 1 slachtoffer. In 30% van de aanmeldingen zijn er meerdere daders betrokken en in 19% meerdere slachtoffers.

Dossiers waarin er meer dan 10 partijen betrokken zijn, vergen een specifieke aanpak. Zo wordt een dergelijk dossier soms door 2 bemiddelaars beheerd. Het verkennend gesprek kan bijvoorbeeld in groep gebeuren, door alle daders of slachtoffers samen uit te nodigen. Dit is tijd- en kostenbesparend, maar gebeurt enkel met toestemming van de partijen. We trachten evenwel ook in deze situaties steeds oog te hebben voor ieders verhaal en beleving.

TABEL 3. AANTAL JONGEREN EN DOSSIERS VOLGENS VERWIJZER

(aanmeldingen in de periode 01/01/2008 - 31/12/2008)

	dossiers	jongeren
jeugdrechtbank	2	4
parket	329	495
op vraag van andere HB - dienst	5	1*

*In deze dossiers kwam de vraag van onze collega's uit een ander arrondissement. Het gaat dus om dossiers waarin we samenwerken gezien de dader of het slachtoffer verblijft in Oost-Vlaanderen. In 4 dossiers deden wij de contacten met het slachtoffer, in 1 dossier met de dader. Het betrof een jongere die gedomicilieerd was in West-Vlaanderen, doch tijdelijk in een instelling verbleef in Oost-Vlaanderen.

Deze cijfers zijn bijna identiek aan deze van vorig jaar : in 98% van de gevallen komt het initiatief van het parket. Dit ligt volledig in de verwachtingen van de nieuwe wet op de jeugdbescherming, gezien iedere parketmagistraat er minimaal toe gehouden is het aanbod van een herstelbemiddeling te overwegen in MOF-dossiers.

TABEL 4. AANTAL DOSSIERS PER GERECHTELIJK ARRONDISSEMENT EN VERWIJZER

(aanmeldingen in de periode 01/01/2008 - 31/12/2008)

T = 331*	parket	jeugdrechtbank	%
Gent	143	0	43%
Oudenaarde	36	1	11%
Dendermonde	150	1	46%

* De dossiers die werden aangemeld via een andere HB-dienst zijn niet meegerekend in deze tabel.

We mogen met zekerheid stellen dat het gerechtelijk arrondissement Gent in 2008 gehoor heeft gegeven aan ons signaal dat het aantal doorverwijzingen vrij teleurstellend was in 2007.

Waar vorig jaar 19% van de dossiers afkomstig was van Gent, is dit nu 43%. Meer dan een verdubbeling dus.

Vanuit Oudenaarde en Dendermonde werden er minder dossiers aangemeld. Zeker wat Oudenaarde betreft maakten we ons op een bepaald moment zorgen. Dit werd gecommuniceerd met dhr. Merchiers, 1^e substituut jeugdparquet Oudenaarde. Door een samenloop van omstandigheden (gerechtelijk verlof + wegvallen van zijn enige collega) was het doorverwijzen tijdelijk op een laag pitje komen te staan.

Met betrekking tot het gerechtelijk arrondissement Dendermonde is er zeker geen reden tot paniek. We stellen alleen een lichte daling vast van het aantal doorverwijzingen.

TABEL 5. AARD VAN DE FEITEN

(aanmeldingen in de periode 01/01/2008 - 31/12/2008)

aard van de feiten	aantal dossiers
(poging tot) afpersing	3
bedreigingen en beledigingen	4
beschadigingen	49
diefstal door middel van geweld of bedreiging	14
diefstal met braak	4
gewone diefstal	82
graffiti	5
onbekend	22
opzettelijke brandstichting	9
opzettelijke slagen en verwondingen	128
zedenfeiten	10
andere**	17
totaal aantal juridische kwalificaties *	347

*Dit getal verschilt van het aantal doorverwezen dossiers, vermits sommige jongeren worden doorverwezen voor meerdere feiten.

**Andere = computermisdrijf, misbruik van vertrouwen, poging tot diefstal, onopzettelijke brandstichting, poging tot doodslag, verboden wapendracht, kwaadwillige belemmering van het verkeer.

In bijna 2 op de 5 dossiers is de kwalificatie opzettelijke slagen en verwondingen en in 30 % van de dossiers gaat het over één of andere vorm van diefstal.

Wanneer de kwalificatie niet wordt vermeld en het dossier niet wordt opgestart, hebben we geen zicht op de juridische kwalificatie van een dossier, dit was in 22 dossiers het geval.

Zoals ook vorige jaren het geval was, zijn we tevreden over de aard van de feiten, waarbij een herstelbemiddeling wordt voorgesteld. Het betreft zowel "lichtere" als "zwaardere" misdrijven.

Deze opdeling (licht/zwaar) maken we echter met de nodige voorzichtigheid, gezien ook, op het eerste zicht niet zo ernstige misdrijven, grote gevolgen kunnen hebben voor de rechtstreeks betrokkenen.

TABEL 6. LEEFTIJD VAN DE DADERS OP MOMENT VAN DE FEITEN

(aanmeldingen in de periode 01/01/2008 - 31/12/2008)

leeftijd	aantal daders
onbekend	365
6	1
7	0
8	1
9	0
10	1
11	0
12	5
13	6
14	15
15	25
16	33
17	52

Enkel wanneer de geboortedatum wordt vermeld op het begeleidend briefje dat bij de kopieën van de aanbodsbriefen wordt gevoegd of wanneer we het gerechtelijk dossier inzien kunnen we de leeftijd van de betrokken minderjarige achterhalen. Wanneer een dossier opstart kunnen we uiteraard de leeftijd van de minderjarige navragen, dit gebeurt echter niet consequent door iedere bemiddelaar.

Zoals u kunt zien, weten we in 70% van het totaal aantal aangemelde jongeren dus niet tot welke leeftijdscategorie ze behoren. We vermoeden dat het merendeel behoort tot de 14 tot 17-jarigen.

TABEL 7. GESLACHT VAN DE DADERS

De trend van de vorige jaren zet zich voort. Ongeveer 90% van de doorverwezen minderjarige daders zijn jongens.

Soms weten we niet op basis van de naam op de aanbodsbrief of het een jongens- dan wel een meisjesnaam betreft. Als deze dossiers niet uitmonden in een bemiddelingsproces, blijven we dus in het ongewisse over het geslacht.

TABEL 8. STATUUT VAN DE SLACHTOFFERS

(aanmeldingen in de periode 01/01/2008 - 31/12/2008)

Statuut	aantal slachtoffers	%
natuurlijk persoon	405	85%
Rechtspersoon	72	15%
	T = 477	100%

Ongeveer 85% van de slachtoffers zijn natuurlijke personen, 15% betreft rechtspersonen. Dit zijn bedrijven, NMBS, gemeentebesturen, verenigingen (chiro, voetbalclubs,...).

TABEL 9. AARD VAN HET PROCES

AARD VAN HET PROCES	aantal dossiers	%
niet opgestart	175	52%
opgestart *	141	42%
nog onduidelijk op 31.12.08 of kan opstarten	20	6%
	T = 336	100 %

*Dit wil zeggen dat minimaal 1 dader en 1 slachtoffer positief reageerden op de aanbodsbrief van het parket.

Opvallend bij deze tabel is het aantal niet opgestarte dossiers. Meer dan de helft (52%) van de doorverwezen dossiers start niet op, dit zou sterk kunnen samenhangen met onze hoogdrempelige manier van werken. Gezien we vanaf 2009 terug laagdrempelig gaan werken (cfr. supra), volgen we dit uiteraard verder op.

NIET OPGESTARTE DOSSIERS	aantal dossiers	%
geen reactie dader	24	13,7%
geen reactie slachtoffer	73	41,7%
geen reactie dader en slachtoffer	19	10,8%
dader wenst geen bemiddeling	3	1,7%
slachtoffer wenst geen bemiddeling	22	12,5%
partijen kwamen reeds tot een regeling of willen zelf regelen	15	8,5%
slachtoffer heeft geen vragen of verwachtingen	14	8%
dader ontkent	4	2,2%
dader onbereikbaar*	1	0,5%
slachtoffer onbereikbaar*	0	0
	T = 175	100%

* Onbereikbaar wil zeggen dat er geen correcte adresgegevens gekend zijn, ook niet na navraag bij het parket.

OPGESTARTE DOSSIERS	aantal dossiers	%
vroegtijdig gestopt		
- dader haakt af	2	
- slachtoffer haakt af	1	8,8%
- dader en slachtoffer haken af	2	
- da verhuisd naar ander arr.	1	
geen akkoord	22	32,35%
gedeeltelijk of volledig akkoord	29	42,65%
slachtoffer door info-overdracht geen vragen of verwachtingen meer t.a.v. dader	11	16,2%
	T = 68	100%
bemiddeling nog niet afgerond 31.12.08	73	

Twee op de vijf dossiers die werden aangemeld resulteerden in een bemiddelingsproces. Dit is een status quo in vergelijking met het vorige werkjaar.

In meer dan de helft van de dossiers die niet worden opgestart had dit te maken met een negatieve of geen reactie van de slachtoffers. Langs daderkant kan geen reactie of een éézijdige afwijzing van het aanbod slechts 15% van de uitval verklaren. In 1 op de 10 dossiers reageert noch dader, noch slachtoffer. Evaluatie medio 2009 zal moeten uitwijzen of we door een laagdrempelige werkwijze deze partijen wel zullen bereiken én of dit resulteert in meer opgestarte bemiddelingen.

In 4 dossiers hadden we te maken met ontkennende daders. Als dienst opteren we er dan voor om geen bemiddeling op te starten (cfr. supra).

Van de dossiers waarin partijen akkoord gingen met een bemiddeling en die in 2008 werd afgerond, werd in 42% een geheel of gedeeltelijk (niet tussen alle betrokken daders en slachtoffers) akkoord bereikt. In 32% kwamen partijen niet tot een overeenkomst.

TABEL 10. DIRECTE OF INDIRECTE BEMIDDELING

bemiddeling	aantal dossiers	%
indirect	105	74,5%
direct	36	25,5%
ontmoeting*	0	0%
	T = 141	100 %

*Partijen ontmoeten elkaar zonder bijzijn van de bemiddelaar.

In 3 van de 4 opgestarte bemiddelingen verloopt de communicatie indirect, via de bemiddelaar. In de andere gevallen gaan dader en slachtoffer samen rond de tafel zitten om rechtstreeks met elkaar te praten over de feiten, de gevolgen, het nadeel, een voorstel tot herstel,edm.

Soms volstaat dit gesprek op zich om tussen dader en slachtoffer tot pacificatie te komen en gieten we dit in een overeenkomst. Het betreft dan een overeenkomst zonder verdere engagementen naar de toekomst toe.

2.2 Herstelgericht groepsoverleg

N°	Leef-tijd	Aantal slacht-offers	Feiten	Verwijzer	Hergo	Resultaat
<u>Doorverwezen in 2007 en afgehandeld in 2008</u>						
1	14, 15, 13 en 12	1	Brandstichting	Dendermonde	Hergo op 24/10/2007 en 19/01/2008	Afgesloten met drie IV en 1 EV op 26/06/2008
2	17	1	Poging doodslag	Gent	Geen hergo	Afgesloten met EV (vanuit de dienst in samenspraak met de partijen) op 02.04.08
<u>Doorverwezen in 2008 en stand van zaken op 31.12.2008</u>						
1	17	1	Poging moord	Gent	Geen hergo	Afgesloten met EV op 07/05/2008 (slachtoffer wenst geen hergo)
2	17	1	Diefstal met geweld + verboden wapendracht	Dendermonde	Geen hergo	Afgesloten met EV op 02/04/2008 (jeugdrechter trekt mandaat terug in)
3	14	6	Hacking + aanranding van de eerbaarheid	Dendermonde	Hergo op 16/09/2008	Afgesloten met IV op 29/10/08
4	17	3	Opzettelijke brandstichting	Dendermonde	Geen hergo	Afgesloten met EV op 14/10/2008 (dader opgenomen in psychiatrie)
5	15	1	Diefstal met geweld + verboden wapendracht	Dendermonde	Geen hergo	Afgesloten met EV op 09/07/2008 (slachtoffer wil geen hergo)
6	17	3	Diverse diefstallen met geweld	Gent	Hergo op 26/11/2008	IV opgemaakt en nog lopende
7	16	1	Poging afpersing	Gent	Nog lopend	Nog lopend
8	17	2	Diefstal met verzwarende omstandigheden	Dendermonde	Nog lopend	Nog lopend

We hebben ervoor gekozen om een dossiernummer toe te kennen per feitencluster en niet per minderjarige verdachte. Dit betekent echter dat er verschillende minderjarigen kunnen betrokken zijn in één dossier.

Juni vorig jaar kwam onze eerste hergo binnen. Vier minderjarige jongeren, betrokken in feiten van beschadigingen, hebben een voorstel tot hergo gekregen. Dit betekende een grote tijdsinvestering naar gesprekken met de verschillende betrokkenen. Qua voorbereiding hebben we ons vooral gebaseerd op de methodiek die we meegekregen hebben van het OSBJ. Dit omzetten in de praktijk was een ander paar mouwen. Hoewel het onze eerste hergo was, verliep deze vrij vlot. We hebben echter de intentieverklaringen voor vier jongeren niet kunnen concretiseren op één hergobijeenkomst. Hiertoe hebben we een tweede bijeenkomst georganiseerd. Voor drie van de vier betrokken jongeren heeft dit geresulteerd in een intentieverklaring. Deze werden ter homologatie naar de jeugdrechter gestuurd. Eén minderjarige is na de eerste bijeenkomst gestopt met de hergo. Het vonnis van de jeugdrechter werd na de zitting overgemaakt aan onze dienst. Wij hielden eraan nog een verslag te sturen naar de verwijzer inzake de uitvoering van de aangegane engagementen. Op 19 augustus ontvingen we zoals afgesproken een fax van de jeugdrechtbank met de beschikking van de vier jongeren.

Wat we als moderatoren vooral geleerd hebben uit deze zaak, is dat het niet gemakkelijk is om met meerdere daders een hergo te doen. Vooral voor het slachtoffer vergt dit veel inspanning. Het zorgt ook voor meer druk bij de moderatoren.

Een ander nadeel is dat de jongeren hun intentieplan onderling kunnen vergelijken. Dit kan het hele proces vertragen en mogelijk negatief beïnvloeden. In bovenstaand geval hebben we een tweede bijeenkomst moeten organiseren.

Een bijeenkomst kan gemakkelijk drie uur duren. Gezien de intensiteit is dit een uitputtingslag voor alle partijen.

Vandaar is het van belang om op tijd te beginnen. Het feit dat de hergo zo lang kan duren, moet zeker vooraf meegedeeld worden om problemen hieromtrent te voorkomen. Het moet duidelijk zijn voor iedereen dat het de bedoeling is om alles rond te hebben op één bijeenkomst.

Daarom moet ervoor gezorgd worden dat alle aanwezigen op tijd komen. Hierbij vragen we het slachtoffer een kwartier vroeger te komen. Dit om onaangename ontmoetingen in de wandelgangen vóór de aanvang tussen dader en slachtoffer te voorkomen.

Tijdens deze hergo hebben we gemerkt dat we als moderatoren het best naast elkaar zitten i.p.v. recht over elkaar, omdat dit gemakkelijker is om elkaar aan te vullen. Ook de aanwezigheid van één of twee observatoren werden door ons ervaren als een meerwaarde tijdens en na de hergo. Diegenen in de buitencirkel zien blijkbaar dingen die voor de moderatoren op het eerste zicht niet opvallen. We hebben dan ook besloten om bij een overleg steeds één of twee observatoren bij te zetten. De eerste mogelijkheid houden we voor collega's en stagiaires van onze dienst en in tweede instantie kunnen collega's van andere diensten aansluiten.

De methodiek en vaardigheid van het modereren is een blijvend leerpunt. Het blijft zoeken naar de juiste manier om het gesprek enerzijds in de hand te hebben, maar anderzijds op het juiste moment los te laten. Het is een moeilijk evenwicht. We moeten de partijen de juiste kapstokken geven om zo zelfstandig mogelijk het gesprek te kunnen voeren.

Vooraf van belang is de blijvende focus op de inhoud. Hoe groter de groep, hoe moeilijker dit wordt.

Dat we nog veel te leren hebben was ons direct duidelijk, maar dat we er nog steeds in geloven en ervoor willen blijven gaan evenzeer.

In oktober 2007 komt op onze dienst een tweede mandaat binnen voor een hergo. De kwalificatie van deze feiten (*Poging doodslag*) brengt bij ons op de dienst een speciale sfeer teweeg. Spanning, paniek, nieuwsgierigheid en enthousiasme. Pas onze tweede hergo en dit in combinatie met heel zware feiten.

Het feit dat we weten dat we als team sterk staan en op elkaar kunnen rekenen, zorgt dan weer voor ongeduld om hiermee van start te kunnen gaan.

Na de voorbereidende gesprekken met dader en slachtoffer werd helaas besloten om deze hergo niet te laten doorgaan. Beide families zaten met heel veel woede en haatgevoelens naar elkaar toe en veiligheid bij een ontmoeting kon niet gegarandeerd worden. De beslissing om de hergo niet te laten plaatsvinden, werd door onze dienst in samenspraak met de partijen genomen.

Men kan zich de vraag stellen of een hergo überhaupt is aangewezen bij dergelijke zware feiten? Kan een slachtoffer deze confrontatie wel aan? Is dit verantwoord? We denken hier in eerste plaats aan het slachtoffer, maar wat met de dader? Kan hij emotioneel een confrontatie wel aan? Kan hij de verantwoordelijkheid aan? Indien zo, hoe garanderen we zijn veiligheid bij een dergelijke confrontatie?

Moderatoren moeten rekening houden met en zorg dragen voor beide partijen.

Daarnaast zijn we van mening dat in principe in iedere zaak het aanbod van een hergo kan gedaan worden. Het zijn immers de partijen zélf die moeten beslissen of zij hierop ingaan of niet.

Een andere vraag is het tijdstip van het aanbod tot hergo. Wanneer zijn partijen hier klaar voor? Wij zijn de mening toegedaan dat je best niet te lang wacht om het aanbod te doen.

Mensen geven ons wel aan of ze er al dan niet klaar voor zijn. Belangrijker vinden we de mogelijkheid voor partijen ten alle tijde een beroep te kunnen doen op deze mogelijkheid.

In februari 2008 komt op onze dienst het eerste mandaat binnen voor het nieuwe jaar. Poging moord, luidt de kwalificatie. Vanuit onze beperkte ervaring van het vorige dossier, hopen we deze keer dat een hergo wel mogelijk wordt. Niets was minder waar. Gezien het slachtoffer aangaf liever niet in te gaan op het aanbod van een herstelgericht groepsoverleg, kon een hergo opnieuw niet doorgaan.

Begin 2008 kwam een mandaat binnen omtrent diefstal met geweld en verboden wapendracht. Wij hadden een verkennend gesprek met de dader en zijn ouders, maar het voorstel tot hergo werd even later terug ingetrokken. Een vervangend jeugdrechter had het voorstel tot hergo gedaan, dat later door de behandelend jeugdrechter terug werd ingetrokken. Het dossier werd op onze dienst afgesloten. Uiteraard is dit een uitzondering, de impact voor de partijen mag echter niet worden onderschat.

Vooraf naar de dader - die we reeds gezien hadden en deze bereid was mee te werken aan een hergo - kwam dit waarschijnlijk heel raar over wanneer hen werd medegedeeld dat het aanbod werd ingetrokken. Wij hebben dit dan ook besproken met de verwijzer om dit in de toekomst te voorkomen.

In de maand maart komen er twee nieuwe mandaten voor een hergo aan op onze dienst. Eén daarvan heeft de kwalificatie hacking en aanranding van de eerbaarheid. Hacking is een kwalificatie die we op onze dienst zelden of nooit tegenkomen. Hierdoor waren we op het eerste zicht een beetje geschrokken van de kwalificatie van deze doorverwijzing voor het groepsoverleg. Alweer met een portie gezonde nieuwsgierigheid en veel werklust, zijn we aan de slag gegaan met de intakegesprekken. Uiteindelijk is één van de zes benadeelden ingegaan op het aanbod en heeft in de maand september de hergo plaats gevonden. De reden van het niet opstarten van een hergo voor de andere slachtoffers loopt uiteen van niet willen deelnemen of geen vragen te hebben tot het niet reageren op het aanbod. De reden waarom er zes maanden tussen de eerste gesprekken en de eigenlijke hergo zat, heeft vooral te maken met de twee zomermaanden en het feit dat aanvankelijk nog vijf andere slachtoffers de kans hadden om ook in te gaan op de vraag tot deelname aan het overleg.

Het was een emotionele avond, maar doordat beide partijen oor hadden voor ieders verhaal en er een grote bereidheid was naar het zoeken naar het best mogelijke herstel werd die avond een intentieplan bereikt.

Uit elke hergo die er reeds geweest is, hebben we als moderatoren veel nieuwe dingen bijgeleerd. Vooral rond zowel puur praktische zaken als rond de methodiek. Uit dit overlegmoment hebben we vooral onthouden dat we tijdens de fase van de verhaalvertelling moeten waken over het feit dat we op het juiste moment tussen moeten kunnen komen. Vooral moeilijke boodschappen trachten te vertalen naar een meer neutrale inhoud, zodat het voor de andere partij gemakkelijker te verteren is, blijkt geen gemakkelijke klus. Dit echter zonder de inhoud van de boodschap te wijzigen. Hiervoor is het noodzakelijk bij dit standpunt te checken naar de dieperliggende betekenis. Elk moment het evenwicht tussen beide partijen bewaken, is misschien wel één van de moeilijkste zaken binnen zo een overleg. Wanneer je met zo een grote groep samen zit, is het soms moeilijk om een overzicht te behouden over wat er allemaal gebeurt. Ook non-verbaal gedrag van mensen is van cruciaal belang en mag door de begeleiders van het overleg niet overzien worden. Daarom is het heel goed dat dit steeds met twee personen van onze dienst begeleid wordt.

Bij de nabespreking van deze hergo op onze teamvergadering, viel ons op dat de drie verschillende pijlers in een intentieplan⁶ voor de jongere en zijn achterban soms niet helemaal duidelijk zijn.

We merken dat we dit zelf vaak herhalen en dat mensen met vragen blijven zitten. Vooral het verschil tussen de drie onderdelen en de praktische uitvoering ervan baart mensen zorgen.

⁶ I.e. herstel naar het slachtoffer, herstel naar de maatschappij en herstel naar de toekomst van de jongere toe.

We hebben hieruit geleerd dat we tijdens de voorbereidende gesprekken met de jongere, hier voldoende uitgebreid moeten bij stilstaan en dat we na het gesprek een overzicht hiervan op papier moeten zetten en afgeven. Het is belangrijk dat de bedoeling van het intentieplan bij de jongere en zijn achterban duidelijk genoeg is, zodat vooral gefocust wordt op de inhoud, haalbaarheid en uitvoering ervan.

Wat ons verder was opgevallen bij afloop van deze hergo, waren een aantal praktische zaken zoals het gebruik maken van een wachtzaal waar de mensen kunnen plaats nemen alvorens de hergo van start gaat. Gebruik maken van een klembordje waarop de aanwezigheidslijst wordt vastgemaakt, zodat het gemakkelijker te ondertekenen is. Eventueel gebruik maken van een flap, waarop de co-moderator de te bespreken thema's en voorstellen op neerschrijft. Zo maakt men het geheel overzichtelijker en meer visueel voor iedereen.

Het tweede mandaat dat in de maand maart op onze dienst binnen kwam, leende zich perfect voor een hergo. Brandstichting op school door een daar schoollopende jongere met serieuze schade als gevolg. Daarnaast heeft hij met graffiti beledigende teksten t.a.v. één van zijn docenten aangebracht. Zowel de directie als de geviseerde leerkracht hebben zich gesteld als benadeelde partij. Op de huisbezoeken bij de verschillende partijen heeft iedereen zijn medewerking verleend aan deze hergobijeenkomst. Naast de financiële schade hadden de directie en de leerkracht heel wat vragen naar de jongere toe. Genoeg stof voor een uitgebreide verhaalvertelling en beleving van de feiten onder de partijen. Een hergobijeenkomst werd vastgelegd. De jongere was echter ondertussen opgenomen in een psychiatrische instelling. Hiervoor werd de hergo verschillende malen uitgesteld tot uiteindelijk besloten werd door moderatoren om het dossier af te sluiten.

De vijfde zaak die dit jaar bij ons werd aangemeld voor hergo, werd ons overgemaakt door de jeugdrechtbank van Dendermonde. Het betreft een dossier van diefstal met geweld en woonstschennis. Er waren twee minderjarige daders betrokken bij de feiten, we kregen enkel één minderjarige doorverwezen voor een hergo. Ten aanzien van de tweede minderjarige had het Parket een bemiddeling voorgesteld. Er zijn huisbezoeken doorgegaan bij de minderjarige en zijn moeder en bij de benadeelde en haar echtgenoot. Ons huisbezoek bij het slachtoffer verliep heel moeizaam. De vrouw was verstandelijk gehandicapt en het was quasi onmogelijk haar over te brengen wat de bedoeling van een hergo precies is. We achten het dan ook niet opportuun om deze hergo te laten doorgaan. We hebben dit dan ook zo teruggeskoppeld naar de jeugdrechter. Aan de minderjarige hebben we aangeraden met zijn advocaat de mogelijkheid van een geschreven project te bekijken.

In september komt het zesde mandaat aan op onze dienst. Alle partijen hebben tijdens een huisbezoek hun medewerking verleend aan deze hergo. De jongere heeft samen met een mededader twee inbraken bij nacht gepleegd. Hierbij werden de inwoners bedreigd door de jongeren. Eén slachtoffer was niet bereid mee te werken aan de hergobijeenkomst. De emotionele shock die deze feiten hebben teweeggebracht was te groot om terug met de jongere geconfronteerd te worden. Een ander slachtoffer is wel ingegaan op het aanbod. Tijdens de eerste fase van de hergo hebben beide partijen uitvoerig hun vragen, belevingen en antwoorden rond deze feiten kunnen uitwisselen. Moeilijker was een overeenkomst te bereiken rond een financieel schadebedrag. Hier hebben we uit geleerd dat een te grote onenigheid rond het schadebedrag tussen de verschillende partijen enigszins de finaliteit van een hergo kan ondermijnen. Het uitgewisselde verhaal en de hieruit voortvloeiende intenties naar het slachtoffer toe, krijgen een wrange nasmaak wanneer de partijen nadien terug in onenigheid komen m.b.t. het schadebedrag. Er is vervolgens beslist om het financiële aspect in een aparte herstelbemiddeling te gieten. In de intentieverklaring verklaart de jongere dan ook zijn deel te willen betalen waarbij voor het specifieke bedrag verwezen wordt naar deze aparte herstelbemiddeling.

Als hergomoderatoren hebben we nadien besloten om altijd op voorhand min of meer een zicht te krijgen op het financieel aspect en die ook door te geven naar de partijen voor de hergobijeenkomst. Op die manier komt geen enkele partij voor verrassingen te staan op de bijeenkomst zelf.

"Poging tot afpersing, met verzwarende omstandigheden", zo luidt een nieuw mandaat dat midden september op onze dienst binnen komt. Twee benadeelden en twee mededaders. Zoals in alle andere gevallen, gaan we ook hier het dossier gaan inlezen en nemen we contact op met de minderjarige dader om een afspraak te maken voor een eerste verkennend gesprek. Dit verloopt erg moeizaam wanneer blijkt dat de jongere ook nog zal worden geplaatst en men ons op dat moment nog niet kan zeggen waar precies. Wordt vervolgd ...

Het laatste hergodossier van het jaar 2008 bereikt ons op 3 december. Het gaat om een diefstal in een voertuig zonder geweld of bedreiging en met verzwarende omstandigheden. Op het eerste zicht lijkt dit, in vergelijking met de voorgaande binnenkomende mandaten, van minder ernstige aard. Gezien wij op dat moment nog geen zicht hebben op het dossier en in principe alle feiten in aanmerking kunnen komen voor een herstelgericht groepsoverleg, nemen we de zaak aan. Wanneer het dossier wordt ingelezen, blijkt dat de jongere reeds enkele

voorlopige maatregelen heeft opgelegd gekregen. Bij deze hergo hebben we ook een aantal bedenkingen.

Het doel van de hergo is net de mogelijkheid te geven aan de jongere om samen met zijn achterban zelf vorm te geven aan zijn maatregelen. De achterliggende gedachte is immers dat op deze manier de maatregelen meer gedragen zijn door de jongere en zodoende meer effect hebben op zijn gedrag en houding naar de toekomst toe. Nadeel hierbij is dat de jongere hierdoor beperkt is in het aantal maatregelen die hij kan opnemen in zijn intentieplan. Het is tevens niet onwaarschijnlijk dat de jongere nog maar weinig gemotiveerd zal zijn om na te denken over intenties en maatregelen als die reeds voor een deel zijn ingevuld door de jeugdrechter. Als laatste aspect vragen wij ons af of dit alles niet te verwarrend overkomt bij de jongere en zijn ouders.

Begin 2009 zal deze hergo van start gaan. Het dossier werd toegewezen aan twee moderatoren. Inlezen van het dossier, het plannen van de voorbereidende gesprekken, het aanschrijven van de slachtoffers met het aanbod van de hergo, ... wordt vervolgd.

Enkele algemene bedenkingen

In vergelijking met het aantal doorverwijzingen in 2007, zouden we gerust kunnen zeggen dat het aantal doorverwijzingen in 2008 al is gestegen. Er zijn 8 dossiers doorverwezen ondanks het feit dat parket, jeugdrechtbank, consulenten, noch onze dienst erg vertrouwd zijn met deze afhandelingvorm. We hopen echter het komende jaar meer verwijzingen te ontvangen, gezien ook niet elke doorverwijzing uitmondt in een effectieve hergobijeenkomst. We streven er het komende jaar ook naar het arrondissement Oudenaarde warm te maken voor ons aanbod van hergo.

We hebben veel geleerd, maar hebben nog een hele weg af te leggen. Het organiseren en begeleiden van hergo's vergt vaardigheden die we voortdurend moeten aanscherpen. Het modereren van een hergobijeenkomst is qua methodiek goed te vergelijken met die van een gezamenlijk gesprek in een herstelbemiddeling. Het komt ons in beide afhandelingvormen ten goede.

Daarnaast is het belang van voorbereidende gesprekken niet te onderschatten. Partijen persoonlijk en volledig inlichten en tevens zicht krijgen op hun houding, vragen en weerstanden is van primair belang. Zowel de partijen als wijzelf moeten voldoende voorbereid zijn op een confrontatie.

Hoe beter we zelf voorbereid zijn, hoe beter we het gesprek kunnen begeleiden. Maar ook hoe beter we de partijen ondersteunen in het begin, hoe gemakkelijker ze de hergo kunnen doormaken.

Naast het behandelen van de doorverwezen dossiers, gaat er uiteraard nog heel wat aandacht naar het sensibiliseren van de professionele actoren zoals de politie, de consulenten van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank, de advocatuur,... We kunnen op het einde van het jaar 2008 stellen dat de sensibilisering rond hergo zo goed als rond is. Uiteraard zullen we moeten blijven sensibiliseren en hebben we ons voorgenomen om bij elk nieuw dossier alle betrokken partijen, dus ook de advocatuur, sociaal consulenten en de politie voldoende in te lichten over de herkomst, bedoeling en het verloop van het herstelgericht groepsoverleg.

Binnen het hergoteam gaat minstens één keer per maand een teamvergadering door. Hier worden dossiers besproken, wordt de stand van zaken rond de sensibilisering bekeken, de externe contacten overlopen en andere varia besproken.

3. Externe contacten

3.1 Samenwerkingverbanden HCA

Datum	Gerechtelijk Arrondissement
31 januari	Oudenaarde
13 maart	Dendermonde
17 april	Gent
15 mei	Oudenaarde
12 juni	Dendermonde
11 september	Gent
13 november	Oudenaarde
20 november	Dendermonde

Samenwerkingsverband Gent

In Gent vond het samenwerkingsverband plaats op 17 april en op 11 september. Bij aanvang van het nieuwe jaar wenste de voorzitter, Tom Vander Beken, van zijn taak ontheven te worden. Hij werd opgevolgd door Bert Florizoone. We kunnen terugkijken op een zeer gevarieerde agenda.

Er werd door advocate Sofie van Rumst een uiteenzetting gegeven over het decreet rond rechtspositie van minderjarigen en de nieuwe bemiddelaar in kader van Gemeentelijke Administratieve Sancties, Drieke Derudder, kwam zichzelf voorstellen.

We vernamen van De Lijn dat ze zich gedurende een proeftermijn van 1 jaar willen beschikbaar stellen als tewerkstellingsplaats voor minderjarige daders van beschadigingen aan infrastructuur van De Lijn.

De cijfernota 2007 van de Ondersteuningsstructuur Voor Bijzondere Jeugdzorg werd gepresenteerd aan het samenwerkingsverband. Vermits de registratiegegevens van dat jaar van jeugdparket nog niet worden vrijgegeven, wordt de presentatie daarvan gedaan in het werkjaar 2009. We zullen dan de doorstroom bekijken van politie naar parket naar jeugdrechtbank op basis van de gegevens van het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie.

Samenwerkingsverband Dendermonde

Het Samenwerkingsverband Dendermonde vergaderde 3 keer in 2008.

In de eerste samenkomst werd aandacht besteed aan de vorming van de koepel-VZW die wordt opgericht voor de arrondissementen Gent, Oudenaarde en Dendermonde. Ook de plaats van seksueel grensoverschrijdend gedrag gepleegd door jongeren binnen het HCA-aanbod kwam ter sprake. De organisatie Exit presenteerde in dit kader van beleid en opvolging een begeleidingsprogramma dat zij aanbieden in West-Vlaanderen. Andere presentaties werden gegeven door de jeugdadvocatuur en door de parketcriminoloog Dendermonde.

Op het einde van het werkjaar volgden de evaluaties van 'het therapeutisch project', van de ouderstage en Hergo in het voorbije jaar.

Samenwerkingsverband Oudenaarde

In Oudenaarde kwam Bert Florizoone het beroepsgeheim en de rapportage uitgebreid toelichten aan het samenwerkingsverband. Verder werd ook in dit arrondissement de ouderstage en het proefproject van De Lijn voorgesteld aan de leden en verder stelde het Persoonlijk Ontwikkelingstraject van De Werf zich voor. Door de OSBJ werd een aanzet gegeven voor evaluatie van de Samenwerkingsverbanden.

3.2 Overleg met verwijzers

Datum	Gerechtelijk arrondissement
21 mei	Dendermonde
1 oktober	Gent
16 december	Gent
17 december	Dendermonde

Gent

In het overleg met de Gentse verwijzers polsten we bij het parket te Gent op welke wijze inzage werd verleend aan verzekeringsmaatschappijen.

We deelden tevens onze cijfergegevens mee voor de periode januari tot september en evalueerden doorverwijzingen en ervaringen met de Hergo.

Op de laatste bijeenkomst stelden we de verwijzers onze proefperiode van laagdrempelig werken voor. Gedurende minstens de eerste helft van 2009 zullen

de niet reagerende partijen in dossiers een huisbezoek voorgesteld krijgen teneinde iedereen ten volle te kunnen informeren en in de hoop het aantal opstartende dossiers omhoog te kunnen krikken. Er werden verder afspraken gemaakt omtrent de dossiers waarin ook meerderjarigen zijn betrokken en omtrent het meedelen aan onze dienst van een nakende zittingsdatum.

Dendermonde

In Dendermonde werden met de verwijzers afspraken gemaakt omtrent de rapportage. Ook in dossiers waar het herstel bestond uit een gezamenlijk gesprek en/of een excuusbrief, wordt voortaan een overeenkomst opgemaakt zodat het voor de verwijzer duidelijk is of er al dan niet een akkoord werd bereikt. Er zullen dus overeenkomsten zijn met verbintenissen en zonder verbintenissen. Verder werd ook onze laagdrempelige werkwijze aangekondigd en werd vanuit het parket verder aangedrongen op het geven van meer informatie over welke partijen al dan niet ingingen op het bemiddelingsaanbod.

3.3 Stuurgroepen herstelbemiddeling minderjarigen - meerderjarigen.

Datum	Gerechtelijk arrondissement
28 januari	Oudenaarde
21 februari	Dendermonde
14 april	Oudenaarde
15 mei	Dendermonde
17 juni	Oudenaarde
9 september	Dendermonde
18 september	Gent
24 september	Oudenaarde
27 november	Dendermonde
28 november	Gent
9 december	Oudenaarde

Gent

Vanaf 2008 participeert onze dienst ook aan de stuurgroep te Gent en dit ter vervanging van Geert Decock die ontslag nam uit de stuurgroep.

Het project 'Herstel in detentie' werd voorgesteld door de projectcoördinator Heidi Arijs en de dienst herstelbemiddeling stelde een activiteitenverslag voor van de periode januari tot september.

Tijdens beide samenkomsten werd ook de stand van zaken opgevolgd van de Centrale Werkgroep rond Informatieplicht. Verder werden de samenwerkingsafspraken tussen de diensten meerder- en minderjarigen meegedeeld en werd bemiddeling in fase van strafuitvoering belicht.

Dendermonde

De informatieplicht vormde tevens in Dendermonde een aandachtspunt van de stuurgroep. Er werden daaromtrent suggesties geformuleerd aan de actoren die aan de stuurgroep deelnemen. In het kader van verdere sensibilisering in het arrondissement werd ook de samenwerking met rechters en onderzoeksrechters op de stuurgroep belicht.

De sanctionerend ambtenaar en attaché van de Dienst Grootstedenbeleid kwamen uitleg geven over het GAS-project.

Verder werd het tienjarige bestaan van de dienst voorbereid en wordt er steeds een activiteitenverslag gepresenteerd.

Oudenaarde

De stuurgroep Oudenaarde onthaalde mevrouw Delvigne ter vervanging van mevrouw Dauw. Voorzitter dhr. Merchiers gaf zijn ontslag en werd opgevolgd door de heer Piet De Brouwer.

Ook hier wordt de informatieplicht en sensibiliseringsopdracht van de betrokken actoren besproken. Het draaiboek dader-slachtofferbemiddeling in de strafinrichting werd besproken. Ook werd stilgestaan bij de werkgroep die bemiddeling in het kader van echtscheidingen voor het arrondissement in kaart wil brengen en een procedure wenst te ontwikkelen voor de behandeling van dossiers waar alimentatie- en / of omgangsregeling niet wordt gerespecteerd.

Andere topics waren o.a. de aanbodsbriefven Herstelbemiddeling voor de meerderjarigen, de participatie van Suggnomè aan het samenwerkingsprotocol Zorg Aan Verkeersslachtoffers

3.4 Vereffeningfonds

17 januari
21 februari
17 april
15 mei
5 juni Begeleidingsgroep
19 juni
24 juli
20 november

In het tweede bestaansjaar kwam het vereffeningfonds 7 keer bijeen. Er waren in totaal 15 aanmeldingen in 2008. De 15 minderjarigen werkten in totaal voor een bedrag van 3662.37 euro.

3.5 Begeleidingsteam

11 maart Oudenaarde
7 april Gent
17 november Gent
2 december Oudenaarde

Op de samenkomsten van het begeleidingsteam legt de bemiddelaar meerderjarigen zijn/haar casussen voor. Ook vanuit de dienst herstelbemiddeling minderjarigen kunnen casussen worden besproken. Door de verschillende invalshoeken van de aanwezigen is dit een verrijking van de werking.

3.6 Externe contacten i.f.v hergo

29 januari Denktank Hergo
12 februari Overleg Jeugdrechters + Sociale Dienst JRB Hergo Gent
29 februari Intervisie Hergo
6 maart Voorstelling aan politie, DIRCO Oudenaarde
14 mei Denkdag Hergo
21 mei Voorstelling Hergo aan Sociale Dienst Jeugdrechtbank Oudenaarde
29 mei Voorstelling Hergo aan stuurgroep Oudenaarde
13 juni Sensibilisering politiezones Dendermonde
20 juni Intervisie Hergo/ denktank
18 november Intervisie Hergo
8 december Voorstelling Hergo aan Sociale Dienst van de JRB Gent
9 december Voorstelling Hergo aan sociale dienst van de JRB Dendermonde

Denktank:

Er is geen discussie dat de gemeenschap op één of andere wijze moet vertegenwoordigd worden tijdens de hergo; of de politie hiertoe de meest aangewezen instantie is blijft soms de vraag.

Gezien de rol van de politie conceptueel nog niet volledig was uitgeklaard, leek het zinvol hieromtrent een denktank te organiseren waarin zowel politie als moderatoren werden uitgenodigd om hierover verder met elkaar van gedachten te wisselen.

Intervisie:

In de diverse arrondissementen is het organiseren van hergo's pas opgestart nadat daar een wettelijk kader werd voor geschapen. Het werd dan ook zinvol geacht, om in deze beginnende praktijk, samen te zitten rond casussen en knelpunten die zich hieromtrent voordoen. Er zijn in 2008 drie intervisies doorgegaan. Er neemt minimaal telkens één moderator aan deze vergaderingen deel.

Denkdag:

Jaarlijks wordt er een denkdag georganiseerd om ons te bezinnen rond de methodiek, de knelpunten die we ervaren, nieuwe uitdagingen edm. Dit jaar hebben we de visie van waaruit we werken als moderatoren en de aanzet tot een draaiboek van de procedure besproken.

Sensibilisering:

In het kader van het sensibiliseren van de politie omtrent hergo zijn diverse voorstellingen doorgegaan in de arrondissementen Oudenaarde en Dendermonde. Verder werd hergo ook voorgesteld in een aantal gastcolleges aan de hogeschool. Dit dan vanuit ons opdracht tot algemene sensibilisering.

Overleg met de verwijzers:

Tijdens de vergaderingen met de verwijzers werden naast een aantal knelpunten ook een aantal praktische zaken uitgeklaard. Opvallend blijft dat verwijzers het, net als ons, moeilijk blijven vinden te beoordelen of een dossier meer geschikt zou zijn voor hergo dan wel voor een herstelbemiddeling. Gezien dezelfde criteria worden gebruikt, zij het dan wel dat hergo enkel kan doorverwezen worden door een jeugdrechter, blijft dit een moeilijke oefening.

3.7 Overige

8 januari	Bespreking Baab op dienst
14 maart	Studiedag jongerenbegeleiding: "Herstel, wat zou het kunnen zijn?"
17 maart	HCA-overleg
17 maart	Voorstelling van de dienst aan stagiairadvocaten Dendermonde
7 april	Voorstelling Dienst aan Sociale Hogeschool
15 april	Studiedag OSBJ rond franse terminologie
21 april	Trainingsdag coaches
23 mei	Overleg HCA Oost-Vlaanderen
10 juni	Themadag: "bemiddelen en seksuele delinquentie"
12 juni	Reflectiedag
20 juni	Lokale raad kindermishandeling Oudenaarde
10 september	Bezoek aan BAAB
18 september	Overleg tewerkstellingsplaatsen
19 september	Samenspraak
24 september	Bezoek aan BAAL en GAMBAS
2 oktober	Thematische Werkgroep
10 oktober	Lokale Raad Kindermishandeling Oudenaarde
21 oktober	Overleg HCA Oost-Vlaanderen
4 november	Themadag: Bemiddelen en seksuele delicten
12 november	Voorstelling van de dienst aan de sociale hogeschool Gent
13 november	Symposium omtrent ADHD
19 november	Voorstelling van de dienst aan Artevelde Hogeschool
27 november	Ervaringsuitwisselingsdag OSBJ
9 december	Viering 5 jaar Vereffeningfonds West-Vlaanderen

4. Impact van de dienst op de voorziening

De dienst is gehuisvest op een aparte locatie. Interferentie met kinderen of jongeren van de dagcentra of het begeleidingstehuis is er niet.

Dankzij de gevoelige uitbreiding van het aantal medewerkers werd het team voldoende groot om zichzelf meer te organiseren. Ondersteuning door de V.Z.W. werd vooral nog nodig op logistiek vlak (boekhouding en loonadministratie ; klusjesman).

De meeste impact - en dit vooral qua tijdsbesteding voor de directie - was de fusie- en integratiebeweging met het C.A.B en DAS tot één nieuwe V.Z.W voor wat betreft herstelgerichte en constructieve afhandeling. Vanaf mei tot en met eind december, werd daar heel wat in geïnvesteerd.

Martens-Sotteau blijft als V..Z.W. ook in de toekomst betrokken op de nieuwe constructie en het hele HCA -gebeuren.

5. Personeelsbestand

Bij aanvang in 2001 werd er 1,5 VTE betoelaagd om HB in Gent te implementeren. Er werd vanuit de moederorganisatie, vzw Martens-Sotteau, geopteerd voor 3 halftijdse krachten om het project vorm te geven en uit te bouwen. Begin 2007 waren dat Ann Moens, Elsie Van den Haezevelde en Elle Rosier. Na deze beginfase keurde de Vlaamse Overheid (agentschap jongerenwelzijn) in maart 2007 de aanvraag tot verlenging en uitbreiding van het project herstelbemiddeling en het opstarten van Hergo goed. Aangezien deze goedkeuring gepaard ging met de nieuwe wet op de jeugdbescherming, waarin herstelbemiddeling een centrale rol toebedeeld werd, voorzag de overheid de mogelijkheid om het personeelsbestand uit te breiden.

Elle Rosier werkt hierdoor vanaf mei 2007 niet langer halftijds maar voltijds. Ann Moens ging op haar beurt over van een halftijdse naar een 3/4 tewerkstelling. Vervolgens werd Joost Broucke in juni 2007 4/5 aangeworven en kwam Michael Bouchez in juli 2007 de dienst voltijds versterken. In oktober 2007 werd de dienst uitgebreid met Tina Landuyt als halftijds administratief medewerker. Elsie Van den Haezevelde breidde haar tewerkstelling in februari 2008 uit van halftijds naar voltijds. Tot slot werd Klaas Vandenbroucke in maart 2008 als voltijdse kracht aangeworven. Dit brengt het totaal voor de inhoudelijke werking van de dienst op 6 VTE.

- Ann Moens: 3/4
Licentiaat in de Criminologie
Ann is coördinator van de dienst. Zij neemt enkele bemiddelingsdossiers op zich, maar staat daarnaast voornamelijk in voor de externe contacten, zoals samenwerkingsverbanden, stuurgroepen, coördinatorenoverleg en overleg met verwijzers. Ook de interne communicatie en het voorbereiden en voorzitten van teamvergaderingen behoren tot haar takenpakket.
- Elsie Van den Haezevelde: 1
Gegradueerde in de Orthopedagogie - Licentiaat in de Criminologie.
Elsie werkt als herstelbemiddelaar en als hergo-moderator. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor de hergo-teamvergaderingen en ondersteunt zij Ann Moens bij de externe communicatie voor het arrondissement Oudenaarde.
- Elle Rosier: 1
Gegradueerde in het Sociaal werk - Licentiaat in de Criminologie.
Elle werkt als bemiddelaar en als hergo-moderator. Zij deed reeds ervaring op bij ADAM te Antwerpen.
- Joost Broucke: 4/5
Gegradueerde in het Sociaal werk - Licentiaat in de Criminologie.
Joost neemt zowel bemiddelingsdossiers als Hergo voor zijn rekening. Op beide vlakken deed hij eerder ervaring op bij BAS te Brussel.
- Michael Bouchez: 1
Licentiaat in de Pedagogische Wetenschappen (Sociale pedagogiek)
Michael werkt voltijds als herstelbemiddelaar. Hij werkte reeds als begeleider in de bijzondere jeugdzorg en als bemiddelaar voor meerderjarigen bij Suggnomè.
-
- Klaas Vandenbroucke : 1
Gegradueerde in het Sociaal werk en Licentiaat in de Wijsbegeerte.
Klaas werkt voltijds als herstelbemiddelaar en oefende deze job reeds uit bij Elegast vzw te Antwerpen.
- Tina Landuyt: 1/2

Hoger Secundair onderwijs, verschillende getuigschriften talen en PC-toepassingen.

Tina werkt halftijds als administratief medewerkster. Zij neemt een aantal inhoudelijke administratieve taken voor haar rekening, vooral bij het opstarten en afsluiten van dossiers. Hierdoor kunnen de bemiddelaars meer tijd steken in het bemiddelen op zich.

Daarnaast wordt de dienst nog logistiek ondersteund door Nancy Vandamme (poetsen) en door 2 personeelsmedewerkers (boekhouding en personeel) en de klusjesman van Martens-Sotteau.

Vanaf januari 2009 wordt de dienst "Herstelbemiddeling Minderjarigen Oost-Vlaanderen" een onderdeel van de nieuw opgerichte "vzw HCA Oost-Vlaanderen". Ook DAS&V (alternatieve sancties) en een deelwerking van het CAB (leerprojecten en ouderstage) worden in deze nieuwe vzw opgenomen. Op die manier ontstaat er een geïntegreerde HCA-dienst voor de 3 arrondissementen in Oost-Vlaanderen, zoals de wetgever het voorziet.

Het personeelsbestand zal integraal overgenomen worden door de nieuwe vzw en gedurende 2008 werd het personeel geraadpleegd en gehoord in functie van deze overgang. Dit zal in de nabije toekomst enige veranderingen met zich meebrengen. Zo krijgt de huidige dienst er een aantal collega's bij en start er vanaf maart 2009 een directeur om deze geïntegreerde dienst te coördineren. De locatie 'Academiestraat 4' die in juli 2007 in gebruik werd genomen, zal op termijn moeten wijken voor een nieuwe locatie, waar de ganse dienst gehuisvest kan worden.

6. Financieel eindverslag

Dit deel zal worden toegevoegd en nagestuurd zodra de boekhouding en het financieel verslag is afgewerkt en goedgekeurd.